

Causaal model monitor Beter Samenspel

16 september 2019

Introductie op causaal model en monitor Beter Samenspel

Het doel van het programma Beter Samenspel is kwaliteitsverbetering in de zorg voor kinderen en gezinnen waar de veiligheid in het geding is. Het doel van de monitoring van het programma Beter Samenspel is om de impact van het programma te kunnen meten. We willen immers weten of we met het programma Beter Samenspel ook bereiken wat we beogen. Het programma Beter Samenspel is een meerjarig programma en monitoring is noodzakelijk om de effecten van het programma te meten en waar nodig, ook bij te kunnen sturen.

Scope

De monitor van het programma Beter Samenspel, heeft puur betrekking op het programma Beter Samenspel. Hoewel het programma raakt aan andere domeinen, zoals de GGZ, huisartsen, WMO etc., focust deze monitor zich op de scope van het programma Beter Samenspel en het samenspel tussen GI en lokaal.

Monitor beweegt mee met het programma

De veranderaanpak van Beter Samenspel sluit aan bij de opgave om de transformatiedoelen van papier naar praktijk te brengen. Deze organisatieverandering heeft daarmee een evolutionair karakter; gezamenlijk leren door het doormaken van dit proces van strategische formulering naar uitvoering in de praktijk. Dit vraagt in de monitoring een dynamisch model dat in kaart brengt en houdt hoe de doelstellingen, vanuit de visie en de gedeelde waarden/uitgangspunten, worden gerealiseerd en welke problemen, oplossingen en acties hieraan bijdragen.

De praktijk is altijd breder, veelomvattender, genuanceerder en gecompliceerder dan welk model ook. Het causaal model doet uitspraken over een stuk van deze werkelijkheid. Voordeel van dit model is dat het een beeld geeft van de onderlinge samenhang van de verschillende factoren die met elkaar tot het gewenste eindresultaat leiden.

De monitor is daarom geen statisch document, maar beweegt mee met de inhoudelijke ontwikkeling binnen het programma en kan dus op onderdelen worden bijgesteld en aangevuld ten behoeve van het programma en de kwaliteit van de monitoring.

Causaal Model Monitor

Probleem	Oorzaak	Maatregel	Procesvoorwaarde n (throughput)	Output doel (globaal)	Outcome doel (globaal)	Maatschappelijk effect
Teveel kinderen krijgen te laat of te lang of te kort of mogelijk onnodig een maatregel.	Bij weging (en monitoring) van de problematiek van de betreffende casus wordt onvoldoende geborgd dat relevante expertise wordt ingebracht.	Relevante expertise is beschikbaar voor de lokale teams en GI en wordt betrokken op het moment dat het nodig is; bij het signaleren, analyseren en beoordelen	De triggers voor het inzetten van relevante expertise zijn geformuleerd, worden getraind en worden herkend bij in ieder geval de SKJ of BIG geregistreerde professionals	Bij weging en monitoring van elke casus wordt geborgd dat relevante expertise wordt ingebracht. Bij elke VOTS vindt een evaluatie plaats van de gemiste triggers	Het aantal zaken bij de GI's daalt Het aantal OTS'en dat zowel bekend is bij het lokale team als bij de GI stijgt Het aantal VTO's uit het lokale team daalt	Kinderen krijgen de juiste hulp op het juiste moment, zodat verdere (juridische) escalatie wordt voorkomen.
In standhoudende (intergenerationele) patronen worden niet herkend en doorbroken.	Integrale visie en beeld tussen lokale teams en GI ontbreekt, doordat informatie versnipperd is tussen lokale teams en GI.	Voor zo ver sprake is van de inzet van de GI-expertise werken procesregisseur en GI-professionals samen aan/in 1 gezinsplan totdat de inzet van de GI-professional is afgesloten omdat er afspraken zijn gemaakt over de borging van de veiligheid van het kind binnen of buiten het gezinssysteem ¹ .	Belemmerende systeemcondities voor de samenwerking zijn geïnventariseerd, geëxpliciteerd en worden waar mogelijk aangepast of geëscaleerd. (Zie punten volgende pagina)	Samenwerking tussen professionals GI en lokaal team voldoet aan (nog op te stellen) criteria	Het aantal meldingen bij crisis interventie team (CIT) van het aantal gezinnen dat al bekend is bij het lokale neemt af. Medewerkers lokale teams voelen zich gesteund en/of meer competent in high risk en complexe zaken.	

¹ Er is een doelgroep waarbij de afspraken wellicht buiten het gezin vallen (LVB en ernstige psychiatrische problemen, voogdij).

Hoge(re) kosten jeugdbeschermingsketen	Door ontbreken en/of niet delen van informatie wordt gebrekkige analyse gemaakt, waardoor suboptimale en/of ineffectieve hulp wordt ingezet.	Per gezin heeft één professional uit het lokaal team de regie: de procesregisseur ² . De procesregisseur is verantwoordelijk voor het integrale beeld en visie, de inzet van de juiste hulp op het juiste moment en in de juiste volgorde en activeert het netwerk. Hij/zij blijft tot het eind van het traject vast aanspreekpunt voor het gezin.	Elk gezin heeft een integraal en domein overstijgend plan van aanpak, waarin informatie gebundeld is	Het aantal cliënten dat in het afgelopen jaar meer dan 10 producten had daalt	Optimalisatie kosten en baten in de jeugdbeschermingsketen.
				De gemiddelde kosten in het afgelopen jaar van de 100 duurste gezinnen daalt	
				Het aandeel gezinnen in het gedwongen kader met afgesloten (GI) dossier met gedwongen maatregel dat binnen 1 jaar terugkomt in de gedwongen jeugdhulp daalt.	
				Cliënten zijn meer tevreden (merken effect/verschil)	
				Medewerkers zijn meer tevreden (merken effect/verschil)	

² De website/handreiking Regie Sociaal Domein is hierin uitgangspunt

Procesvoorwaarden/procesafspraken/systeemcondities die vastgelegd moeten worden in de leerwerkplaatsen (randvoorwaarden in de implementatie)

1. De beschikbaarheid van de relevante expertise, die gedurende het gehele traject geborgd moet worden.
2. Vast te leggen afspraken over o.a.:
 - a. Privacy
 - b. Financiën
 - c. Beschikbaarheid
 - d. Wie wanneer waarvoor verantwoordelijk is (procesregie casusregie)
 - e. ICT condities en -verbindingen tussen organisaties
 - f. Opleiding, training, HR
 - g. Capaciteitsvraagstuk
3. De taken, verantwoordelijkheden, mandaat én competenties van de procesregisseurs. Dit zijn ook meteen competenties van procesregisseurs en andere professionals. O.a. bijv.:
 - a. Zorgen voor goede overdracht (d.m.v. procesprotocol) waarbij patronen binnen gezin in beeld blijven.
 - b. Ervoor zorgen dat ouders weten (of herkennen) aan welke doelen er gewerkt wordt; zodat zij het gezinsplan kennen en herkennen
 - c. Informatieoverdracht aan laten sluiten aan bij wensen gezin
 - d. Ouders meenemen in proces, gedurende gehele doorlooptijd proces
 - e. Actief volgen van/aansluiten bij gezin
 - f. Patronen in gezin kunnen herkennen
 - g. In kunnen inschatten wat motivatieniveau van ouders/gezinnen is
 - h. Taal van gezin begrijpen, aandacht hebben voor culturele achtergrond en analfabetisme
 - i. Brede kennis op alle verschillende leefdomeinen
4. De kwaliteitscriteria voor het domein overstijgende gezinsplan. O.a. bijv.:
 - a. Herkennen van patronen en ontdekken 'wat werkt en wat niet'
 - b. Op verschillende periodieke momenten (nog vast te stellen wanneer en hoe) wordt gemeten/gecheckt of hulpaanbod (nog) passend is
5. Een overzicht van triggers, waar iedere casus op gescand moet gaan worden. Triggers zijn o.a.:
 - a. ...

Output Doelen

Output doelen worden gemeten aan de hand van een procesevaluatie. Onderstaande SMART doelen /streefresultaten vormen daarvoor een ‘checklist’.

Output doelen	SMART doelen/streefresultaten
1. Bij weging en monitoring van casus wordt geborgd dat relevante expertise wordt ingebracht. ³	<ul style="list-style-type: none">• Iedere casus is gescreend op triggers.
2. Bij elke VOTS vindt een evaluatie plaats van de gemiste triggers.	<ul style="list-style-type: none">• Iedere VOTS is gescreend op triggers.
3. Elk gezin ⁴ heeft een integraal en domein overstijgend gezinsplan van aanpak, waarin informatie gebundeld is.	<ul style="list-style-type: none">• Alle gezinnen hebben een procesregisseur. (100% van de gezinnen)• Maximaal 3 maanden na agendering van een gezin in de leerwerkplek, is er een geïntegreerd gezinsplan GI/lokaal team opgesteld waarin alle informatie (plannen en doelen) over het gezin gebundeld is. (100%)• Elk gezin heeft van begin tot eind van het traject een procesregisseur. (100%)• De procesregisseur heeft het gezinsplan met de ouders besproken. (100%)• De procesregisseur heeft een integraal beeld van het gezin en stelt een genogram op, inclusief hulpverleningsgeschiedenis en familiebanden (zodat iedereen die een rol kan spelen bij oplossing betrokken kan worden). (100%)• Procesregisseur stelt standaard de vraag of alle kinderen binnen het gezinssysteem in beeld zijn, en heeft face-2-face contact met elk kind binnen gezin. (100%)• Wanneer in gezin met afgesloten dossier een nieuwe hulpvraag komt, overlegt procesregisseur met gezin welke procesregisseur wenselijk is (100%).• De procesregisseur belegt dat in ieder geval bij start en afsluiting dossier clienttevredenheid wordt gemeten. (100%)

³ Op dit moment is nog niet bekend in welke mate en op welk moment welke expertise benut moet worden voor het opstellen van het plan van aanpak/gezinsplan. Eerst moet namelijk in de leerwerkplaatsen geïnventariseerd worden wat de triggers zijn. We kunnen bij dit output doel dus nog geen SMART indicatoren opstellen, behalve dat iedere casus gescreend moet zijn op triggers.

⁴ Hiermee bedoelen we elk gezin dat na screening op triggers in de samenwerking tussen lokaal team en GI wordt opgepakt.

4. Samenwerking tussen professionals GI en lokaal team voldoet aan (nog op te stellen) criteria

- Er is periodiek (iedere 6 tot 8 weken) sprake van uitvoeringsoverleg tussen procesregisseur en professionals GI en lokaal team op casusniveau, zodat alle betrokken professionals zijn op de hoogte van het hoofddoel van het gezinsplan, en weten waar de verschillende organisaties aan werken (100%). Het gezin is hierbij betrokken.
- Er zijn afspraken gemaakt over de borging van de veiligheid van het kind, voordat de inzet van GI-professionals is afgesloten. (100%)
- Gezinnen (met afgesloten dossiers) die terugkeren worden geprioriteerd en komen niet onderop wachtlijst (100%)

Outcome Doelen

Outcome doelen worden gemeten aan de hand van indicatoren in de Jeugdmonitor en/of andere bronnen. Zie tabel op volgende pagina.

Outcome doelen 9 en 10 (cliënt ervaring en medewerkerstevredenheid) worden meegenomen in de procesevaluatie (middels storytelling gekoppeld aan vragenlijsten).

Outcome doelen	SMART doelen/streefresultaten	Streefdata ⁵
1. Het aantal OTS'en dat zowel bekend is bij het lokale team als bij de GI stijgt	<ul style="list-style-type: none"> Van het totaal aantal OTS'en is minstens 75% bekend bij zowel het lokale teams als de GI. 	December 2021
2. Het aantal VTO's uit het lokale team/meldingen bij de Jeugdbeschermingstafel (JBT) daalt	<ul style="list-style-type: none"> Het aantal VTO's uit het lokale team daalt met 25%. 	December 2021
3. Het aantal meldingen bij crisis interventie team (CIT) van het aantal gezinnen dat al bekend is bij het lokale (jeugd)team, neemt af.	<ul style="list-style-type: none"> Het aantal meldingen bij crisis interventie team (CIT) van het aantal gezinnen dat al bekend is bij het lokale (jeugd)team, neemt met 75% af. 	December 2021
4..De gemiddelde kosten in het afgelopen jaar van de 600 duurste gezinnen daalt	<ul style="list-style-type: none"> De gemiddelde kosten in het afgelopen jaar van de 600 duurste gezinnen daalt met 10%. 	December 2021
5.. Het aantal zaken dat escaleert naar GI daalt	<ul style="list-style-type: none"> Het aantal zaken bij de GI's daalt met 25%. Het aantal cases van het lokale team vanuit JBT die escaleren naar GI daalt met 25%. 	December 2021
6. Het aandeel gezinnen in het gedwongen kader met afgesloten (GI) dossier met gedwongen maatregel dat binnen 1 jaar terugkomt in de gedwongen jeugdhulp daalt.	<ul style="list-style-type: none"> Het aandeel gezinnen in het gedwongen kader met afgesloten (GI) dossier met gedwongen maatregel dat binnen 1 jaar terugkomt in de gedwongen jeugdhulp daalt met 75%. 	December 2021
7.Het aandeel gezinnen in het gedwongen kader met afgesloten (GI) dossier met gedwongen maatregel dat	<ul style="list-style-type: none"> Het aandeel gezinnen in het gedwongen kader met afgesloten (GI) dossier met gedwongen maatregel dat binnen 2 jaar terugkomt in de gedwongen jeugdhulp 	

⁵ Beter Samenspel is een meerjarig programma waarvan de effecten op langere termijn zichtbaar zullen worden. In deze monitor spreken we de verwachting uit dat we binnen 3 jaar resultaat zien op de outcome doelen.

binnen 2 jaar terugkomt in de gedwongen jeugdhulp daalt.	daalt met 40%.	December 2021
8. Cliënten zijn meer tevreden (merken effect/verschil)	<ul style="list-style-type: none"> • 50% van de cliënten vindt dat na afloop een significante verbetering is opgetreden ten opzichte van de startsituatie. • 50% van de cliënten vindt dat de verbetering van het probleem komt door het programma/aanpak (c.q. de samenwerking tussen professionals). • De ervaring van cliënten wordt gevraagd bij de start, tijdens en na afloop van een traject • Levensgeluk van cliënten is met 25% verbeterd. 	December 2021
9. Medewerkers zijn meer tevreden (merken effect/verschil)	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling van de samenwerking lokaal en GI is verbeterd met 25%. • Het werkplezier is toegenomen omdat de samenwerking tussen lokaal en GI is verbeterd. (De tevredenheid van professionals die werken met de nieuwe werkwijze Beter Samenspel is met 10% toegenomen). • Professionals ervaren (positieve) verschillen tussen de oude en nieuwe werkwijze. • De handelingsruimte is vergroot, professionals ervaren meer ruimte om zelf keuzes te maken. • Professionals ervaren steun van het management in zake de nieuwe werkwijze. • De mate waarin medewerkers zich gesteund voelen in complexe en high risk zaken, is met 10% toegenomen. • De mate waarin medewerkers zich competent voelen in complexe en high risk zaken, is met 10% toegenomen. • Medewerkers ervaren minder werkdruk omdat ze zich gesteund voelen in complexe zaken en high risk zaken. (De ervaren werkdruk van medewerkers die werken met de nieuwe werkwijze Beter Samenspel is met 10% afgenomen). 	December 2021